

Handreiking actieplan wolven & de horeca

Op basis van de bevindingen uit het WUR rapport *‘Economische gevolgen van de aanwezigheid van wolven in Nederland’* komen wij met een concreet actieplan voor de horeca in en rond natuurgebieden.

Situatie

De afgelopen jaren volgden na incidenten met wolven regelmatig gebiedsafsluitingen en waarschuwingsboodschappen die het publiek adviseren om weg te blijven uit een bepaald gebied. Maatregelen die directe impact hebben op ondernemers in de gastvrijheidsector in het bewuste gebied, zoals bezoekersstromen die wegvallen, annuleringen en imagoschade.

Het WUR-rapport bevestigt dat deze economische impact op sectorniveau beperkt lijkt, maar lokaal en op bedrijfsniveau aanzienlijk kan zijn, en dat deze schade in belangrijke mate samenhangt met overheidsmaatregelen en veiligheidsperceptie. Daarmee is het vraagstuk nadrukkelijk niet alleen ecologisch of veiligheidskundig, maar ook economisch van aard.

Kernvraag

Met dit actieplan doen we recht aan een zorgvuldige afweging tussen ecologie (bescherming van de wolf), veiligheid van mensen en dieren, en de belangen van ondernemers in de gastvrijheidssector. De kernopgave is om te komen tot proportionele maatregelen, waarbij economische effecten expliciet worden meegewogen, conform de inzichten uit het WUR-rapport en de bestuurlijke lijn van het kabinet.

Oplossingen

Met deze 6 stappen kan de overheid het wolvenbeleid proportioneel en verantwoord uitrollen in nauwe samenwerking met de sector.

Stap 1: Centrale regie: wie doet wat

KHN stelt voor dat:

- het ministerie van LNV het landelijk regiekader vaststelt en onderhoudt, in nauwe samenwerking met IPO¹ en BIJ12².
- provincies passen dit kader toe en behouden hun formele bevoegdheden;
- BIJ12 borgt monitoring en samenhang;
- een ‘Regietafel Wolf’ (LNV–IPO–BIJ12–veiligheidsketen–gastvrijheidssector) zorgt voor afstemming, leercycli en snelle opschaling wanneer dat nodig is.

¹ IPO is het Interprovinciaal Overleg, de koepelorganisatie van de twaalf Nederlandse provincies.

² BIJ12 is de provinciale uitvoeringsorganisatie voor monitoring en schadeafhandeling rond de wolf.

Het door de staatssecretaris aangekondigde landelijk wolvenberaad biedt hiervoor het aangewezen platform. Binnen dit beraad moet niet alleen ecologie en veiligheid, maar ook de economische impact op horeca en recreatie structureel worden geagendeerd en geborgd in de besluitvorming. Een vaste 'regietafel wolf' waarin ook de gastvrijheidssector is vertegenwoordigd, kan dit versterken.

Stap 2: Regionale responsstructuur onder landelijk kader

Per risicogebied wordt een vaste responsstructuur ingericht (provincie, gemeenten, terreinbeheerders, veiligheidsregio, BIJ12, ondernemers). Deze structuur werkt met één gezamenlijk incidentplan: beoordeling van risico, keuze van minst ingrijpende maatregel, duidelijke kaartlaag ('open/gesloten/alternatieven'), en verplichte herbeoordeling binnen vooraf vastgestelde termijnen (bijv. 48/72 uur). Zo wordt voorkomen dat grote gebieden onnodig lang beperkt blijven en ontstaat voor ondernemers voorspelbaarheid.

Stap 3: Communicatie: van generiek naar precies en perspectiefvol

Publiekscommunicatie wordt omgebogen van 'waarschuwen tegen' naar 'hoe omgaan met' en uitleggen wat er wél kan. Terminologie en bewoordingen moeten zoveel mogelijk gelijk worden getrokken. Indien in extreme gevallen waarschuwingen toch onvermijdelijk zijn moet na afschaling ook gezamenlijk worden gewerkt aan een herstelboodschap en een imagoherstelcampagne.

Stap 4: Erkenning en compensatie van indirecte economische schade

Introduceer een landelijk compensatiekader voor indirecte schade bij horeca en recreatie (omzetderving door maatregelen/ boodschappen). Toetsing gebeurt snel en objectief op basis van referentie-omzet en ondersteunende data (bijv. pin-/reserveringsdata), met de mogelijkheid van een voorschot wanneer maatregelen langer duren. Provincies voeren uit binnen het landelijke kader.

Stap 5: Preventie en mitigatie waar zinvol

Maak een uniform, praktisch preventiekader voor recreatie- en verblijfsfuncties met stabiele subsidie- en adviesmogelijkheden. Richt een toegankelijk kennisloket in (BIJ12/terreinbeheerders) voor ondernemers die preventieve of bezoekersgeleidingsmaatregelen willen treffen.

Stap 6: Data & monitoring: lerend systeem

Richt een publiek–privaat dashboard in waarin incidenten, maatregelen, duur, bezoekersindicatoren en herstel zichtbaar zijn. Gebruik uniforme definities en deel periodiek trends. Dit ondersteunt proportionele besluitvorming én versnelde afschaling.

Acties

(1) Installeer de Regietafel Wolf (LVVN–IPO–BIJ12–veiligheidsketen–sector).

- (2) Stel het uniforme incident- en communicatieprotocol vast.
- (3) Ontwerp en test het compensatiekader en het dashboard in twee pilot-regio's met veel recreatieve druk.
- (4) Leg afspraken over imagoherstel vast met DMO's³.

Slot

Dit actieplan sluit aan bij de richting die het kabinet inzet via versterkte samenwerking en het landelijk wolvenberaad, maar maakt expliciet wat in de huidige beleidsreactie nog ontbreekt: een integrale benadering waarin ook de economische gevolgen voor ondernemers volwaardig worden meegewogen.

De kern is dat de grootste impact voor de horeca en recreatiesector niet ligt bij de aanwezigheid van de wolf zelf, maar bij de wijze waarop beleid en maatregelen worden vormgegeven. Juist daar ligt de sleutel voor een proportioneel en effectief wolvenbeleid.

³ Een DMO (Destination Marketing Organisation) is een organisatie die een stad, regio of gebied promoot en ontwikkelt als aantrekkelijke bestemming voor bezoekers.